

2026-02-13

Dnr 1.7.1-11478-2025

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:

u.gv.remissvar@regeringskansliet.se

**Remissvar avseende promemorian Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga
(U2025/02404)**

Statens institutionsstyrelse (SiS) lämnar, utifrån de aspekter som myndigheten har att beakta, följande synpunkter på förslagen i promemorian.

Inledande och övergripande synpunkter

Utbildning är en av de mest effektiva skyddsfaktorerna mot kriminalitet, missbruk och social utsatthet. Vikten av att ge goda förutsättningar för att kunna erbjuda en kvalitativ undervisning anpassad till barn och unga, ofta med särskilda behov, samt till de särskilda utmaningar som en låst miljö innebär kan inte nog understrykas.

SiS har lång erfarenhet av att bedriva skolverksamhet både för skolpliktiga och icke skolpliktiga barn och unga och har idag hittat vägar fram till en ändamålsenlig tillämpning av skollagen (2010:800). Det är erfarenheter som myndigheten gärna delar med sig av i det fortsatta beredningsarbetet.

En viktig förutsättning för skolundervisningen är också att säkra nödvändig informationsöverlämning vid övergångar till och från olika skolor. SiS noterar att någon bestämmelse som motsvarar 3 kap. 12 j § skollagen inte har föreslagits i promemorian. Det kan finnas anledning att överväga att införa en motsvarande bestämmelse i det föreslagna regelverket för att säkra nödvändig informationsöverlämning vid övergångar till och från Kriminalvårdens skola. Detta mot bakgrund av att det är sannolikt att vissa barn och unga kommer att röra sig mellan Kriminalvården, SiS och skolor inom skolväsendet, vilket understryker vikten av att överlämningen mellan dessa skolor är strukturerad och väl fungerande.

Avsnitt 7.3

Sedan den hemställan¹ som det hänvisas till i promemorian (s. 64) lämnades in har myndigheten fortsatt att utveckla skolverksamheten och har idag fungerande riktlinjer för hur bestämmelserna i skollagen ska tillämpas utifrån myndighetens särskilda förutsättningar att bedriva skolverksamhet.

Avsnitt 7.3.4, 7.3.5 och 7.3.6

Utifrån den kunskap som SiS har om målgruppen vill myndigheten lyfta att det finns risker med att fjärrundervisning ska få användas i så stor utsträckning som föreslås. Detta utifrån målgruppens generella behov av individuellt stöd i undervisningen till följd av bristfällig studievana och låg egen förmåga till självständigt lärande. Myndighetens erfarenhet är att det finns ett stort behov av att arbeta med studiemotivation som en del av undervisningen, vilket kan vara svårt att genomföra på annat sätt än genom att läraren är på plats i klassrummet. SiS ser även att det finns risker med att distansundervisning föreslås användas i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Utifrån myndighetens erfarenhet av att bedriva skolverksamhet motsvarande gymnasieskola är det svårt att se att det skulle vara lämpligt för målgruppen med undervisning där eleven och läraren är åtskilda i både rum och tid. Detta gäller i synnerhet för elever i motsvarande anpassad gymnasieskola.

Även om det finns en stor förståelse för att det kanske inte är möjligt för Kriminalvården att erbjuda ämnet modersmål i andra fall än när det gäller de nationella minoritetsspråken, vill myndigheten påtala att detta kan uppfattas som en generell försämring för målgruppen. Det kan också, utifrån myndighetens erfarenheter, nämnas att studiehandledning på modersmålet många gånger är gynnsamt för elevens kunskapsutveckling.

Avsnitt 7.3.7

Utifrån SiS erfarenhet kan det konstateras att det är av stor betydelse att barn och unga med längre strafftider kan erbjudas en sammanhållen gymnasieutbildning. Det är därför positivt att Kriminalvården föreslås få erbjuda såväl yrkesprogram som högskoleförberedande program på gymnasial nivå. Det är även positivt att Kriminalvården föreslås kunna ta emot en elev som uppfyller behörighetskraven för ett nationellt program till utbildning som motsvarar yrkesintroduktion eller individuellt alternativ om det finns särskilda skäl.

Avsnitt 7.5

SiS ser mycket positivt på förslaget om en ny särskild utbildningsform, utbildning för intagna i häkte. SiS ser även positivt på att en utredning får i uppdrag att se över möjligheten att ge Kriminalvården ett ansvar för att elever som är intagna i häkte erbjuds särskild

¹ Hemställan om översyn av vissa bestämmelser som styr SiS verksamhet, S2022/03070.

undervisning. Det är inte ovanligt att ungdomar som har varit häktade placeras vid SiS i direkt anslutning till häktningen. Det är i dessa lägen gynnsamt om barnet eller den unge har fått utbildning under häktestiden eftersom det innebär att SiS skolverksamhet enklare kan fortsätta arbeta med påbörjade utbildningsinsatser efter överföringen (från ett häkte till SiS).

Avsnitt 7.9

SiS ser positivt på bedömningen att det bör utredas på vilket sätt det nationella professionsprogrammet kan omfatta vissa särskilda utbildningsformer enligt 24 kap. skollagen. Möjligheten att omfattas av det nationella professionsprogrammet får bäring på kvaliteten i den utbildning som ges vid de särskilda ungdomshemmen. SiS vill här även hänvisa till vad myndigheten anför i remissvar över *Statens skolverks redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram* (U2024/01380).²

Generaldirektör Elisabet Åbjörnsson Hollmark är informerad om remissvaret.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektören Caroline Oredsson. I den slutliga handläggningen har ekonomidirektören Annika Andersson Ribbing, ungdomsvårdsdirektören Birgitta Dahlberg, tf. avdelningsdirektören Johan Feldtmann och ställföreträdande rättschefen Erla Thorisdottir (tillika föredragande) deltagit.

Caroline Oredsson

² SiS remissvar, dnr 1.7.1-5401-2024.